

Omskæringsdebatten blandt kristne

Ofte er omskæring til debat i medierne og blandt politikere. Der har været lovforslag om forbud mod omskæring af drengebørn uden medicinske grunde. Undervejs i debatterne har mange kristne været aktive. Nogle har været for muligheden for omskæring, mens andre har været imod. Nedenstående er nogle af de argumenter, som kristne modstandere har fremført ud fra deres kristne overbevisning. I Ordet og Israel er vi overbevist om, at modstand mod omskæring af jødiske drengebørn på ottendedagen ikke kan begrundes ud fra Bibelen. Ja, vi mener, at der er rigtig gode grunde til, at vi som kristne netop bør forsvare jødernes ret til omskæring. Derfor vil vi gerne give et sagligt modspil til dem, der mener, at vi som kristne ikke bør støtte jødernes ret til omskæring.

Først og fremmest vil vi gerne give et overblik over omskæring i bibelen. Derefter vil vi give svar på konkrete argumenter, som særligt tager udgangspunkt i bibelen.

Indhold

Omskæring i bibelen.....	1
Taler Bibelen imod omskæring? – svar på argumenter	5
Argument 1: Paulus taler imod omskæring, og derfor skal kristne også være imod	5
Argument 2: Omskæring er imod evangeliet	7
Argument 3: Jesus siger, at omskæring ikke er nødvendig	8
Argument 4: Hvis vi skal anerkende omskæring, så skal man vel også anerkende fx stening af utro kvinder m.m.....	8
Argument 5: Paulus omskar ingen	9
Argument 6: Paulus' omskæring af Timotheus havde udelukkende et missionalt formål	10
Argument 7: Både GT og NT fremhæver omskæring af hjertet. Det bør få os kristne til udelukkende at forsvare omskæring af hjertet.....	11

Omskæring i bibelen

Hvad siger Bibelen om omskæring? Nedenstående tekst er en gennemgang af bibelens tale om omskæring i forskellige perioder af Israels historie fra Abraham til Det Nye Testaments breve.

For at forstå betydningen af omskæringen, så er det vigtigt at kende historien bag og sammenhængen, det er skrevet i. Det vil bl.a. gøre det nemmere at forstå, hvordan omskæringen bliver brugt i forskellige betydninger og hvorfor det kun var Paulus, der tog fat på temaet i modsætning til de øvrige af NT's forfattere.

Gennemgangen giver et overblik over, hvad bibelen overordnet siger om omskæring. Ønsker man svar på kristnes indvendinger mod omskæring eller indblik i konkrete skriftsteder om omskæring, så vil det være godt at læse denne tekst først for at have en større baggrundsviden.

Formålet med omskæringen

Omskæring møder vi første gang i 1 Mosebog 17, hvor Abraham får befaling om at omskære sig selv og mændene omkring sig. Desuden skal Abrahams efterkommere, dvs drengebørnene af Israels folk,

omskæres når de er otte dage gammel. Formålet med omskæringen er, at drenge og mænd på deres egen krop skal have et tegn på pagten mellem Gud og dem, en pagt som viser folket, at de tilhører Gud.

Baggrunden for omskæringen finder vi i de foregående kapitler. I kap. 12 ser vi Guds udvælgelse af Abraham blandt verdens folkeslag til at være stamfar til det folk, som senere blev kaldt Israel. Gennem dette folk vil Gud bringe velsignelse til alle jordens slægter. I kap. 15 indstifter Gud sin pagt med Abraham, som er et løfte om et bestemt landområde, som Abraham og hans efterkommere skal have. Men inden han gjorde det, så regnede Gud Herren Abraham det til retfærdighed, at han troede på Herren.

Omskæringen er altså et pagtstegn for Abraham og hans efterkommere på, at de hører til en etnisk gruppe, som tilhører Gud. Omskæringen er *ikke* et tegn på folkets åndelige forhold til Gud, idet Abraham blev regnet til retfærdighed *inden* omskæringen, og idet befalingen af omskæringen ikke er betinget af Abraham og hans efterkommeres tro eller åndelighed.

En vigtig besked i forbindelse med Guds befaling om omskæringen til Abraham er, at enhver, som *ikke* er omskåret, skal udryddes fra folket (17,14). Dette skal dog *ikke* forstås i den betydning, at folket skal slå en uomskåret ihjel, men derimod at den uomskårne israelit har sat sig selv uden for pagten og dermed fra folket. Denne forståelse kommer til udtryk i langt de fleste bibeloversættelser og det har gennem alle tider også været jødernes egen forståelse. Der er desuden ingen eksempler i historien eller bibelen på, at jøder har slået personer ihjel, fordi de ikke var omskåret.

Omskæringen og den første påske

Abrahams efterkommere var trælle i Egypten i 400 år. Gennem alle årene havde folket ikke andet kendetegn end deres omskæring og tilhørsforhold til det hebraiske folk. De mange love og påbud, som også bandt folket Israel sammen, blev først givet senere.

Gud frelste folket fra slaveri gennem Moses og de ti plager. Den sidste plage var drabet på de førstefødte – både blandt egyptere (uomskårne) og israelitterne (de omskårne). Men kun de omskårne fik evangeliet om påskelammets blod på dørstolperne, som kunne redde dem fra ødelæggelsen. Selve påskelammet måtte kun spises af de omskårne (2 Mos 12).

Det var den etniske gruppe, israelitterne, som Gud ville frelse. Ikke de retfærdige, de gode eller særligt åndelige, men hele folket – de omskårne. Det var ikke omskæringen, der frelste folket, men derimod det uskyldige lams blod.

Omskæring og loven

Efter påsken, hvor Gud frelste sit udvalgte folk, så førte han dem ud i ørkenen for at give dem sin lov, som skulle være med til at bevare dem som sit folk og skille dem yderligere ud fra resten af verdens folkeslag. Disse love, som Gud gav, kaldes samlet set for en pagt. Og hvis folket adlyder Gud og holder hans pagt, så skal de være et kongerige af præster og et helligt folk for ham. (2 Mos 19,5-6). Det ændrer dog ikke på, at Israel er Guds folk uafhængig af, om de adlyder ham eller ej. Men med denne pagt kalder han sit folk ind i en tjeneste for ham, som gør dem til et helligt folk, et folk der er lydige mod ham.

For at adlyde Guds pagt, så er det vigtigt at frygte, elske og tjene Gud af hele sit hjerte. Derfor er der brug for en anden omskæring end den ydre, nemlig hjertets omskæring. Derfor siger Gud i 5 Mos 10,16: "*Omskær derfor jeres hjertes forhud...*" Hjertets tilstand er nemlig det, der driver de ydre handlinger, og derfor er det vigtigt, at hjertet tilhører Herren.

Gud giver de omskårne loven og stiller dem overfor valget mellem velsignelsen og forbandelsen. Velsignelsen ved at følge loven og forbandelsen ved ikke at gøre det (5 Mos 27-29)

Omskæringen på kroppen er det ydre tegn på, at folket tilhører en etnisk gruppe, som Gud har udvalgt til at bruge i sin frelsesplan med hele verden. Loven viser derimod, hvordan de omskårne skal leve deres liv og indrette deres samfund. For at leve i Guds pagt har de omskårne på kroppen brug for, at deres hjerte også omskæres til at tilhøre Herren.

Hvordan gik det så? Det fortæller 5 Mos 30 tydeligt. Her profeterer Gud, at både velsignelsen og forbandelsen vil komme over folket. Når det sker, så vil folket omvende sig til Herren og han vil forbarme sig ved at gøre to ting:

- 1) Han vil samle folket i det land, han har givet deres fædre (se 1 Mos 15)
- 2) Han vil omskære folkets hjerter, så de elsker Herren deres Gud af hele deres hjerte og sjæl

Engang vil Gud samle folket (de omskårne på kroppen) i det land, han har lovet deres fædre. Men ikke nok med det; han vil også gøre det sådan, at deres hjerter engang kommer til at tilhøre Herren (så de bliver omskårne i hjertet).

Omskæring, folket og profeterne

Den generation, der oplevede befrielsen fra slaveriet og udvandringen fra Egypten, var omskåret. Men de var ulydige mod Guds bud og omskar ikke deres børn. Josva 5,6 fortæller: *"De havde ikke adlydt Herren..."* Med andre ord: Forældrene var ikke omskåret på hjertet – og undlod at omskære deres drengebørn. Derfor befalede Gud Joshua, at alle israelitterne (mænd og drenge) skulle omskæres, for uden den ydre omskæring ville Gud ikke lade dem komme ind i det lovede land.

Hjertets omskæring var altså ikke nok for Gud. Tværtimod var det afgørende, at folket fortsatte omskæringen af de kommende generationer. Gud vil, at dette pagtstegn ikke skal laves om eller tilsidesættes, men være en daglig påmindelse for folket, hvem der er deres Gud. Den ydre omskæring vidner om, at de hører til en etnisk gruppe og at deres forfædres Gud, Abraham, Isak og Jakobs Gud, netop er deres Gud.

Selvom folket i de kommende generationer blev omskåret, så var det ikke ensbetydende med, at de levede i Guds pagt. På profeten Jeremias' tid var de omskårne kendetegnet ved voldsom ulydighed mod Guds bud. Netop derfor forkyndte Gud gennem Jeremias: *"Judas mænd, Jerusalems indbyggere, omskær jer for Herren, fjern jeres hjertes forhud, for at min harme ikke skal slå ud som ild og brænde, så ingen kan slukke den på grund af jeres onde gerninger."* (Jer 4,4)

I Jer 9,24-25 siger Gud det således: *"Der skal komme dage, da jeg straffer de omskårne: Egypten, Juda, Edom, ammonitterne, Moab og alle dem med klippede tindinger, som bor i ørkenen. Alle folkene er uomskårne, men alle israelitterne er uomskårne på hjertet."*

Årsagen, til at israelitterne, de omskårne, oplevede Guds straf, er, at de var uomskårne på hjertet. Dvs. at deres hjerte og livsstil ikke tilhørte Herren. At de andre folkeslag nævnes som uomskårne betyder blot, at de ikke hører til Guds udvalgte folk, Israel, og at den omtalte straf i kap. 9 retter sig mod de omskårne, Israels folk.

Gud siger i øvrigt, at folket er *"ude af stand til at lytte, deres ører er uomskårne."* (Jer 6,10). Ligesom hjertet skal tilhøre Herren, således skal ørerne være opmærksomme på Herrens vilje og handle derpå.

Omskæring og Jesus

Jesus var jøde af Judas stamme. Han blev som alle andre jødiske drengebørn – bl.a. Johannes Døberen (Luk 1,59) – omskåret på 8.-dagen (Luk 2,21). I løbet af de ca. tre år, han underviste og prædikede, talte han aldrig om omskæring. I en enkelt samtale om folks vrede over, at han har helbredt et menneske på en shabbat, henviser han til, at de jo også omskærer deres børn på shabbat og derfor ikke bør være vrede (Joh 7,19-24).

Spørgsmålet er, om han indirekte talte imod jødernes praksis med at omskære deres børn (**Se her: Argument 3: Jesus siger, at omskæring ikke er nødvendig**).

Omskæring og de første kristne

Jesus befalede sine jødiske disciple, at de skulle gå hen og gøre alle folkeslag til hans disciple, dvs. efterfølgere af Jesus. Men de skulle begynde i Jerusalem og Judæa og derefter fortsætte til jordens ende. En af de første disciple, som forkyndte for sine jødiske landsmænd, var Stefanus. Nogle jøder kunne imidlertid ikke modstå hans visdom og startede rygter med falske beskyldninger mod ham. De fik ham ført for det jødiske råd med falske vidner, som bl.a. beskyldte Stefanus for at sige, at Jesus ville forandre de skikke, som Moses har overleveret (ApG 6,13-15).

Stefanus' forsvarstale er en gennemgang af Israels historie fra omskæringspagten med Abraham til bygningen af Salomos tempel. Han slutter talen til de jødiske ledere på denne måde:

"I stivnakkede og uomskårne på hjerte og øre! I sætter jer altid op imod Helligånden; det gjorde jeres fædre, og det gør I [...] I modtog loven på engles anvisninger, men I har ikke holdt den." (ApG 7,51-53)

Stefanus gjorde præcis det samme, som profeten Jeremias gjorde, nemlig at tale til omskårne på kroppen om nødvendigheden af at være omskåret på hjerte og øre (Jer 4,4 og 6,10).

Efter talen blev de jødiske ledere så rasende, at de stenede Stefanus og iværksatte en voldsom forfølgelse. Trods det blev budskabet om Jesus som messias udbredt. Mange jøder kom til tro på Jesus, men også mange hedninger. Det gav anledning til et stort spørgsmål: Skal man omskære hedninger, der kommer til tro på Jesus?

Spørgsmålet blev særligt relevant, da nogle messianske jøder fra Judæa anså den fysiske omskæring som afgørende for frelsen. Baggrunden for deres synspunkt kunne være 1 Mos 17,10-14, hvor der står, at fremmede, der er købt, skal omskæres. Gælder dette bud også de fremmede/hedninger, der kommer til tro på Israels messias? Det mente nogle, og spørgsmålet blev taget op på det store apostelmøde i Jerusalem (ApG 15). Mødet mundede ud i en beslutning om, at de hedningekristne ikke skulle omskæres. Hvorvidt jøderne – både jøder generelt og jøder, der tror på Jesus – skulle fortsætte med at omskære deres drenge, var slet ikke et tema til diskussion – denne praksis skulle selvfølgelig fortsætte.

Beslutningen om ikke at omskære de hedninger, der kom til tro på Jesus, blev formidlet af Paulus m.fl. til de mange menigheder, hvor der var hedningekristne iblandt. Paulus tog den unge Timotheus med på rejsen, men inden lod han ham omskære (ApG 16,3). Timotheus var søn af en jødisk mor og en græsk far og var derfor ikke omskåret. Men idet de rejste til egne med mange jøder, som alle vidste, at Timotheus' far var græker (og hans mor jøde), så var det afgørende, at Timotheus også fremstod som en del af det jødiske folk.

Bestemmelserne på apostelmødet, som Paulus var med til at formidle til menighederne på sine rejser, førte dog til falske beskyldninger mod Paulus blandt jøder, der ikke troede på Jesus. De påstod, at han lærte "alle

de jøder, der bor blandt hedningerne, frafald fra Moses ved at sige, at de ikke skal omskære deres børn og heller ikke leve efter jødisk skik” (ApG 21,21). Denne og flere andre falske beskyldninger ledte til stor modstand mod Paulus, og det endte med, at han blev arresteret og skulle gennem en langvarig retssag.

Paulus fik flere muligheder for at forsvare sig og sagde, at de falske anklager ikke kunne underbygges (fx ApG 24,10-21). Paulus talte altså aldrig imod, at jøderne (heller ikke Jesus-troende jøder) omskar deres drenge... Jødernes omskæring var med andre ord slet ikke et tema for Paulus. Derimod var det et stort tema, at hedninge-kristne ikke skulle lade sig omskære.

Omskæring og brevene til menighederne

Brevene i Det Nye Testamente er undervisning, vejledning og information til kristne menigheder, som i mange tilfælde bestod af både jøder og hedninger. Særligt Paulus tager i sine breve ofte fat på omskæringen som et tema for den kristne tro og praksis, hvorimod det ikke nævnes i Peters breve, Hebræerbrevet, Judas’ Brev eller Johannes’ breve. Heller ikke Johannes’ Åbenbaring nævner omskæring.

Paulus henviser til omskæringen på forskellige måder. Nogle gange anvender han udtrykket ‘de omskårne’ om det jødiske folk og ‘de uomskårne’ om hedninger (ikke-jøder) for at henvise til hvilken befolkningsgruppe, han taler om (fx Ef 2). Derudover kan Paulus på den ene side omtale omskæring som noget, der gavner meget på alle måder (Rom 3,1-2), hvorimod han på den anden side siger, at Kristus intet vil gavne, hvis man lader sig omskære (Gal 5,2). Paulus bruger også omskæring i overført betydning, når han taler om at være omskåret til Kristus, altså et udtryk for at tilhøre Kristus (Kol 2,11). Endelig gør han det samme som Moses og profeten Jeremias, der til de omskårne pointerede det vigtige i hjertets omskæring (Rom 2,17-29 → 5 Mos 10,16 og Jer 4,4).

For at forstå Paulus’ måde at tale om omskæring på, så er det vigtigt at forstå sammenhængen, det er skrevet i, og hvem der er modtager af det, han skriver. Derudover er det også vigtigt at se det i en større sammenhæng med beretningerne i Apostlenes Gerninger, hvor man får et godt indtryk af, hvad der var på spil med hensyn til omskæring for både messianske jøder, hedningekristne og øder, der ikke tror på Jesus.

Budskabet om Jesus står centralt for alle forfattere af brevene i Det Nye Testamente. Dette budskab er for alle mennesker uanset etnisk tilhørsforhold, køn, alder eller status i samfundet. Apostlene Peter og Paulus gik til hver sin målgruppe med det samme budskab. Peter gik til de omskårne, og Paulus til de uomskårne (Gal 2,7-8). Selvom Paulus gik til de uomskårne/hedningerne, så huskede han altid på de omskårnnes/jødernes fattige (Gal 2,10). Han oplevede på sine rejser, at både jøder og hedninger kom til tro på Jesus og det bragte tilsyneladende ofte spørgsmålet om omskæring op, hvilket Paulus måtte adressere i sine breve. Derfor er det et stort tema i Paulus’ breve i modsætning til de øvrige af NT’s breve.

Taler Bibelen imod omskæring? – svar på argumenter

Argument 1: Paulus taler imod omskæring, og derfor skal kristne også være imod

Svar:

At Paulus skulle tale imod jødisk omskæring, er ifølge Paulus selv en falsk påstand, som ikke kan underbygges (ApG 21,21 og 24,10-21). Men det er korrekt, at Paulus flere gange i sine breve advarede mod at lade sig omskære. Betyder det, at han alligevel er imod omskæring af jødiske børn?

Kontekst og baggrund er nøglen til at forstå enhver tekst. Paulus’ advarsler mod at lade sig omskære skal netop forstås i den sammenhæng, det er skrevet i. Ligesom man eksempelvis kraftigt kan advare om brugen

af knive i én sammenhæng, fordi de er skadelige, hvorimod de i andre sammenhænge er meget gavnlige, på samme måde skal man forstå Paulus forskellige udtryk om omskæring.

Gal 5,1-6 bliver ofte fremført som et stærkt argument imod omskæring, fordi der står, at hvis man lader sig omskære, så vil Kristus intet gavne. Endvidere står der, at enhver, som lader sig omskære, er forpligtet på at holde hele loven.

Logikken lader til at være, at fordi Kristus intet vil gavne, hvis man lader sig omskære, så er Paulus dermed generelt imod al form for omskæring. Og fordi det er centralt for Paulus, at vi frelses ved Guds nåde og ikke pga. overholdelse af Moseloven, så er Paulus dermed generelt imod omskæring.

Der er flere problemer med denne logik. Heriblandt følgende:

- 1) Hvis Paulus er imod al form for omskæring, inkl. jødisk omskæringspraksis, så er det underligt, at han ikke adresserer dét. Hvis han virkelig ville gøre op med denne praksis, så burde han have skrevet: *"Hvis I fortsætter med at omskære jeres børn, vil Kristus intet gavne jer."* Og hvis det virkelig er forkert at omskære børn, fordi Kristus ikke vil gavne, så er det underligt, at det kun er Paulus, der skulle være imod og ikke de øvrige af NT's forfattere.
- 2) Paulus skriver faktisk til dem, som *"kan lade sig omskære"*. Der er altså ikke tale om spædbørn, men voksne mennesker, som endnu ikke er omskåret. Og fordi han taler imod omskæring af voksne hedningekristne, så er det ikke ensbetydende med, at han er imod omskæring af jødiske drengebørn på ottendedagen. Der er tale om to vidt forskellige sammenhænge.
- 3) Logikken må betyde, at Paulus enten over tid har ændret holdning, eller også løj han, da han under en retssag påstod, at hans modstandere ikke kan underbygge deres påstand om, at han skulle tale imod omskæring (ApG 21,21 og 24,10-21).

I stedet for at læse noget ind i teksten, som ikke står der, så bør man i stedet læse det, der står, og i den rette sammenhæng.

Baggrunden er, at menighederne i Galatien bestod af hedninger. Situationen var, at der var nogle, som forvirrede og forsøgte at forvrænge Kristi evangelium (1,7). Det handlede om, hvordan gudfrygtige hedninger bør leve. Efter jødisk tradition skulle en hedning, der ønsker at være jøde og leve efter jødiske skikke, omskæres og til sidst døbes (proselytdåb). Spørgsmålet om, hvorvidt hedninger, der kom til tro på Israels Messias, Jesus, skulle omskæres eller ej, blev taget op på apostelmødet (ApG 15). Forventningen blandt nogle messianske jøder om at hedningekristne skulle lade sig omskære kendte galatermenighederne også til, og Paulus henviser direkte til nogle falske brødre, som krævede, at den græske Titus skulle omskæres. Derfor var det afgørende for Paulus at stadfæste, at *"et menneske ikke gøres retfærdigt af lovgerninger, men kun ved tro på Jesus Kristus."* (Gal 2,16). Hvis man som hedning lod sig omskære, så var det for at blive jøde og leve efter den jødiske lov. Det er præcis derfor, at Paulus siger, at hvis man som hedning lader sig omskære, så er man forpligtet til at holde hele loven (Gal 5,3), og det er netop i modstrid med evangeliet om retfærdiggørelse af tro alene.

Sagen kan måske illustreres på følgende måde: Lad os forestille os to grupper af mennesker. Den ene gruppe er sort, den anden hvid. Fra den sorte gruppe kommer verdens frelser. Både sorte og hvide kommer til tro på den sorte Messias. Nu kommer nogle sorte til de hvide og siger, at de først skal blive sorte for at kunne tro på deres sorte Messias. Det får nogle hvide til at gøre alt for at blive sort. De tager meget sol, de går i solcentret og smører sig ind i selvbruner – alt sammen for at blive en del af det sorte folk i deres tro på den sorte Messias. En sort mand skriver et brev til de hvide, som forsøger at blive sorte, at det er fuldstændig tåbeligt, det, de har gang i. Og han revser de sorte, som forsøger at overbevise de hvide om, at det er vigtigt at blive sort. Hans grundlæggende budskab er, at det at være sort ikke har betydning i troen

på den sorte Messias. Om man er sort eller hvid, mand eller kvinde, voksen eller barn er ikke afgørende, men det er derimod stoltheden af Messias' kors og den betydning, det har for alle mennesker (Gal 6,11-16). Sorte og hvide er to forskellige folk, men de er ét i troen på den sorte Messias.

Det er præcis det samme, der gør sig gældende alle de steder, Paulus advarer mod omskæring eller siger, at det ikke har betydning (fx Rom 2,17-29; Rom 4; 1 Kor 7,19; Fil 3,1-11). Der, hvor omskæringen for jøder, der ikke troede på Jesus, havde afgørende betydning for deres stolthed overfor Gud, så er Paulus i alle sine breve meget tydelig om, at det eneste afgørende for enhver, jøde såvel som hedning, rig såvel som fattig, kvinde såvel som mand, er Kristus. Derfor advarer han i stærke vendinger mod dem, der prøver at overbevise hedningekristne om noget andet.

Paulus er dermed *ikke* imod jøders praksis med at omskære drengbørn på ottendedagen. Han har aldrig talt imod denne praksis. Det er slet ikke et tema i hans breve eller i NT i øvrigt. Man kan dermed *ikke* bruge Paulus til at retfærdiggøre sin modstand mod omskæring af jødiske drengbørn.

Argument 2: Omskæring er imod evangeliet

Svar:

Ja og nej. Ja, omskæring er imod evangeliet, hvis det udføres for at have noget at være stolt af overfor Gud. Nej, omskæring er *ikke* imod evangeliet, hvis det udføres af jøder for at tilkendegive deres etniske tilhørsforhold.

Hvis omskæring er imod evangeliet, så må det betyde, at evangeliet ikke findes i GT, eller også må det betyde, at evangeliet ifølge NT ikke kan forenes med omskæring. Spørgsmålet er, hvad evangeliet egentlig er.

Ordet evangelium betyder "godt budskab". I NT bliver evangeliet gentagne gange knyttet til Guds rige, Jesus og hans opstandelse, Guds nåde, frelse, rigdom (ikke materiel rigdom) og håb. Ja, selv Guds dom over mennesker kaldes for et evangelium (Åb 14,6-8). Evangeliet ligger i forlængelse af hele GT's historie om menneskers behov for frelse fra synd og Guds vrede over verden. Gentagne gange forkynder GT de gode nyheder om Guds rige, Messias' gerninger og Guds nåde. Kort sagt handler evangeliet om, at vi mennesker er uretfærdige og har brug for Guds retfærdighed. Og denne retfærdighed kan vi ikke gøre os fortjent til, men vi har brug for Messias. Derfor gør NT det fuldstændig klart, at evangeliet har sit centrum i Jesus Kristus (Messias).

Spørgsmålet er så, hvordan man får del i dette evangelium. Paulus svarer på det spørgsmål ved at pege på Abrahams tro og omskæring (Rom 4). Sagen er, at Abraham blev regnet som retfærdig pga. sin tro på Gud, *inden* han blev omskåret. På den måde er Abraham troens forbillede og kaldes for troens fader til både omskårne og uomskårne, der har samme tro som ham. At mennesker fra alle folkeslag gøres retfærdige og velsignes ved at have samme tro som Abraham, kalder Paulus for et evangelium (Gal 3,8).

Er omskæring imod evangeliet? Nej, for Abraham blev erklæret retfærdig, *inden* han blev omskåret, for at han ikke skulle have noget at være stolt af overfor Gud. Omskæringen tjente et helt andet formål. Hvis nogen derimod mener, at omskæringen er en nødvendighed for at høre Gud til, så bliver evangeliet forvrænget (Gal 1,7), og så kan man nå til den fejlslutning, at omskæring er imod evangeliet (Gal 6,11ff).

Hvis omskæring i sig selv er imod evangeliet, så burde Jesus og apostlene have proklameret dette i deres omvendelsestaler og forkyndelse af evangeliet. Det gjorde de ikke.

Argument 3: Jesus siger, at omskæring ikke er nødvendig

Svar:

Det er ikke korrekt. Ingen steder i evangelierne taler Jesus imod omskæring. Hvis Jesus skulle have talt imod omskæring, så ville han helt sikkert have oplevet voldsom modstand. Nok oplevede Jesus modstand, men det var ikke pga. omskæring. Heller ikke blandt jøder i dag findes denne argument mod Jesus. Det er ret bemærkelsesværdigt, fordi omskæring for jøder er ekstrem vigtigt, og det ville derfor være helt oplagt for dem at fremhæve Jesu modstand mod omskæring blandt de utrolig mange argumenter mod ham.

Det kan være, at modstandere af omskæring, der henviser til Jesus, forveksler ham med Paulus, idet han siger, at omskæring ikke er nødvendig (se svar på argument 1 om Paulus forhold til omskæring). Det kan også være, at de faktisk mener, at Jesus på en eller anden måde gør op med loven om omskæring, selvom han ikke direkte henviser til omskæring. Derfor skal vi kort se på, hvad Jesus sagde om loven:

Tro ikke, at jeg er kommet for at nedbryde loven eller profeterne. Jeg er ikke kommet for at nedbryde, men for at opfylde. Sandelig siger jeg jer: Før himmel og jord forgår, skal ikke det mindste bogstav eller en eneste tøddel forgå af loven, før alt er sket. Den, der bryder blot ét af de mindste bud og lærer mennesker at gøre det samme, skal kaldes den mindste i Himmeriget. Men den, der holder det og lærer andre at gøre det, skal kaldes stor i Himmeriget. For jeg siger jer: Hvis jeres retfærdighed ikke langt overgår de skriftkloges og farisæernes, kommer I slet ikke ind i Himmeriget.” (Matt 5,17-20 – en del af Bjergprædikenen kap. 5-7)

Flere ting kunne fremhæves, men det er især vigtigt at forstå, at Jesus *ikke* kom for at ændre loven og profeterne. Derimod sagde han, at han kom for at *opfylde*. I Bjergprædikenen tager Jesus fat på undervisning om loven – ikke for at modsige den, men for at forstå den på et dybere niveau. Så når loven fx siger, at man ikke må myrde en anden person, så understreger Jesus, at det bud også gælder enhver, som i sit hjerte ønsker en andens død. Også lovens dybere niveau opfyldte Jesus.

Når det gælder påstanden om, at Jesus siger, at omskæring ikke er nødvendig, så er der ingen tvivl om, at Jesus hverken talte imod omskæring eller imod loven som helhed.

Argument 4: Hvis vi skal anerkende omskæring, så skal man vel også anerkende fx stening af utro kvinder m.m.

Svar:

Dette argument har et urimeligt udgangspunkt, nemlig at sammenligne omskæring med fx stening af utro kvinder og mænd. De steder i Moseloven, hvor der er tale om at lide døden ved fx stening, drejer det sig om straf for en handling. Lovene, der kræves dødsstraf for, havde stor betydning for, hvordan Gud ville have samfundet i det gamle Israel indrettet, og hvordan han skulle tilbedes. Dog skulle der findes en retfærdig retssag sted, og ingen måtte dømmes til døden på kun et enkelt vidnes udsagn (5 Mos 17). Omskæring er ikke en straf, men derimod et pagtstegn – et tegn som jødiske mænd skulle bære som daglig påmindelse om deres tilhørsforhold til både folket og Gud. For jøder har omskæring gennem deres flere tusindårige historie aldrig været anset som en straf. Tværtimod!

Tanken bag dette argument mod omskæring må være følgende: Idet jøder og kristne ikke praktiserer disse love om straffedomme, så behøver man vel heller ikke at følge loven om omskæring.

Det er forståeligt at tænke sådan. Men udfordringen med denne tankegang er, at vi nemt kan ende med at vælge og vrage de love, som passer med tidsånden eller egen mening. Fx kan vi med samme argumentation undlade at følge lovene om at ære vores forældre (5 Mos 5,16), ikke at stjæle (5 Mos 5,19), hjælpe sin fjende eller uven (2 Mos 23,4-5) og vise næstekærlighed (3 Mos 19,18) blot fordi vi kan henvise til fx straffelovene, som vi heller ikke følger.

Jamen, de er jo gode love og gavner samfundet i modsætning til straffelovene, kunne man indvende. Men det er en subjektiv vurdering, for af økonomiske, egoistiske eller følelsesmæssige årsager kunne man mene, at de ikke er værd at følge eller ikke giver mening i en bestemt livssituation. Så argumentet om ikke at omskære, blot fordi der er andre love, man ikke følger, skal man være meget påpasselig med. Måske omskæring faktisk giver mening og er god for jøder selvom man ikke selv bryder sig om det. Måske der er en årsag til, at nogle love følges, mens andre ikke (mere) er relevante.

At jøderne fortsætter med at omskære deres børn og ikke praktiserer straffelovene, giver rigtig god mening i lyset af Paulus' undervisning til menighederne i Galatien. Her henviser han til løfterne, som blev givet til Abraham med særlig fokus på hans bestemte afkom, Messias. Disse løfter kan loven, som kom 430 år senere, ikke gøre ugyldige (Gal 3,15-18). Omskæringen blev skrevet ind i loven, men den henviser til den pagt, Gud havde indstiftet med Abraham flere hundrede år forinden som eviggyldig. Også andre eviggyldige og universelle love som morallovene blev skrevet ind i loven. Sinajloven med sine straffedomme, ofringer, renhedsforskrifter og samfundslove var tidsbegrænset – både fordi GT selv siger det, og fordi Jesus opfyldte hele loven til punkt og prikke.

Moseloven er i øvrigt mere end blot love. Det er også historie (Apg 7), en skygge af noget andet (Hebr 10,1) og Guds ord og vejledning m.m. (2 Tim 3,16) Desuden er nogle love gældende for nogle personer eller grupper, men ikke andre. Nogle love er universelle til alle tider, mens andre kun er gældende for Israels folk i en bestemt tid. I NT ser vi af samme grund, at Moseloven anvendes på mange forskellige måder. Fx fortæller Moseloven ifølge NT om Gud og giver mennesker visdom og indsigt. Den åbenbarer vores synd og behov for Messias. Den hjælper til at tilbede Gud. Og for messianske jøder har loven en anderledes betydning, end den har for hedningekristne. Derfor ser vi i NT, at mange tusinde jøder, der kom til tro på Jesus, brændte af iver for loven (ApG 21,20). Vi ser, at omskæring var almindeligt for messianske jøder (ApG 15 - se pkt. 1), og også Paulus kunne fortsætte med at give almisse og ofre (ApG 24,17).

Vi kan altså sagtens anerkende jødernes omskæring af drengebørn på ottendedagen uden at forvente, at jøder så skal overholde alle love fra Mosebøgerne.

Argument 5: Paulus omskar ingen

Et argument imod omskæring lyder sådan:

"Paulus var jøde og han var selv omskåret som lille, men omskar ingen selv efter han var kommet til tro på Jesus og fortsatte ikke praksissen med at omskære efterfølgende. Det er det, du og vi og alle har at gå efter i det kristne."

Svar:

Det gjorde han faktisk. Han omskar Timotheus (ApG 16,1-5). Men ellers hører vi ikke om, at han omskar nogen. Det udelukker dog ikke, at han kunne have været med til at omskære et jødisk drengebarn på ottendedagen, eller at han har omskåret andre som Timotheus. Det er ikke udelukket, men vi ved det ikke.

Hvis vi alligevel antager, at Paulus ikke omskar nogen udover Timotheus, så er det stadig ikke et argument imod jødisk omskæringspraksis. Ellers kunne vi på samme måde tale imod dåb, idet Paulus ikke døbte

nogen i Korinth på nær nogle ganske få gennem en periode på ca. halvandet år (1 Kor 1,10-17). Ligeledes kunne vi bruge samme argument til at tale imod at lade sig underholde af teater eller sport, fordi vi ikke ser Paulus nyde datidens underholdning. Eller vi kunne være imod fejring af fødselsdage eller jul, fordi Paulus nok ikke fejrede disse. Tavsheden om Paulus' forhold til underholdning, fødselsdage og jul kan ikke gøre os til modstandere af disse. På samme måde kan vi ikke være modstander af omskæring af jødiske drengebørn, blot fordi Paulus tilsyneladende ikke omskar drengebørn. Derimod har vi brug for klare udsagn, som viser Paulus' modstand mod omskæring af jødiske drengebørn. Men disse findes ikke.

Der er faktisk en rigtig god grund til, at Paulus ikke omskar nogen. Paulus rejste rundt i Romerriget og mødte dels andre jøder og dels ikke-jøder. Alle andre jøder var jo omskårne, så selvfølgelig omskar Paulus ikke dem. Hedninge, der kom til tro på Jesus, skulle ifølge Paulus' tankegang ikke omskæres, så selvfølgelig omskar Paulus heller ikke dem. Det er derfor en selvfølge, at Paulus ikke omskar nogen – og derfor kan det ikke bruges som bevis for, at han skulle mene, at jødisk omskæring er forkert.

Argument 6: Paulus' omskæring af Timotheus havde udelukkende et missionalt formål

Svar:

Tanken bag dette argument er, at Paulus kun gik med til at omskære Timotheus for derved nemmere at kunne få taleret blandt jøder – ligesom man i andre kulturer klæder sig eller spiser anderledes, end man normalt ville gøre for derved at respektere de mennesker, man lever iblandt. På den måde vil man nemmere kunne missionere iblandt andre folkeslag. Udgangspunktet er altså, at Paulus skulle være imod omskæring, men af hensyn til mission, så gør han det undtagelsesvis.

For det første: Hvis Paulus havde ment, at omskæring var forkert, så ville han selvfølgelig ikke have gjort det – heller ikke undtagelsesvis.

For det andet, så er spørgsmålet, om det egentlig er et argument imod omskæring? Tværtimod kunne det være et argument *for* jødisk omskæringspraksis? For vi *ved*, at omskæring betyder enormt meget for jøder og deres identitet, så hvis vi kristne er med til at forbyde jødisk omskæringspraksis, så er vi med til at lukke en dør for evangeliet blandt jøder. Og hvis messianske jøder (Jesus-troende jøder) ikke omskærer deres børn, så vil de ikke på samme måde blive anset som en del af det jødiske folk og derved have svært ved at dele evangeliet med deres landsmænd. Hvis vi virkelig ønsker at nå det jødiske folk med budskabet om deres jødiske messias, så bør vi netop forsvare deres ret til at omskære.

For at vende tilbage til påstanden om, at omskæringen af Timotheus udelukkende havde et missionalt formål, så er det langt på vej korrekt, men ikke helt.

Timotheus' far var græker, og hans mor jøde. Normalt var det faderens religion eller kultur, man fulgte, og derfor blev Timotheus ikke som barn omskåret. På den tid ville jøderne ikke anse Timotheus for at være en fuldgyldig jøde, hvis ikke han var omskåret (det er i øvrigt ikke anderledes i dag blandt religiøse jøder). Paulus ville derfor af hensyn til jøderne i de egne lade ham omskære, så at han kunne fremstå som en af deres egne. Spørgsmålet er, hvad konsekvensen ville have været, hvis *ikke* Timotheus blev omskåret. I så fald kunne jøderne nemt beskyldte ham for at fastholde faderens religion. De vidste jo, at moren var jøde og faderen græker. Hvis han derimod blev omskåret, så kunne de i hvert fald ikke beskyldte ham for at tilhøre en græsk religion, men derimod anse ham for at høre til det jødiske folk og tro på Israels Gud. At Paulus omskar Timotheus, havde rigtignok et missionalt formål. Han behøvede det ikke for at blive frelst, for vi ved fra Paulus' breve, at omskæring ikke har betydning for troen på den jødiske Messias, Jesus (1 Kor

7,19). Men omskæringen af Timotheus gavtede alligevel i forhold til, hvilket folk han hørte til, og hvem han færdedes iblandt.

Men betyder det, at Paulus omskar alle, der havde med mission at gøre i områder med mange jøder? Nej, for Titus var ikke jøde (Gal 2,3), men han tjente fx menigheden i Korinth (2 Kor 8,16-24), hvor der i byen var mange jøder – endda jøder, som havde gjort meget modstand mod Paulus og den messianske jøde, synagogeforstanderen Sosthenes (ApG 18,1-17). Det fortæller os, at Paulus på ingen måde ønskede, at kristne hedninger skulle omskæres – heller ikke selvom de færdedes i områder med mange jøder. Derimod kunne han sagtens gå ind for at den Jesus-troende Timotheus blev omskåret, fordi han havde jødisk afstamning.

Argument 7: Både GT og NT fremhæver omskæring af hjertet. Det bør få os kristne til udelukkende at forsvare omskæring af hjertet

Svar:

Med den form for argumentation kunne man lige så godt nå til den modsatte konklusion, idet både GT og NT også omtaler omskæring af kroppen.

Hvorfor bør det egentlig få os kristne til udelukkende at forsvare den ene omskæring fremfor den anden? Bør vi ikke i stedet forsvare det, som er vigtigt for Gud? Er omskæring vigtig for Gud?

Ja, især to ting gør det klart:

- 1) Det er Gud, der befalede omskæringen til Abraham og alle hans efterkommere (1 Mos 17). Det var også Gud, der befalede, at folket skulle omskære deres hjerter (5 Mos 10,16). Begge typer omskæring er befalede af Gud og er dermed vigtige for ham.
- 2) Da Israels folk skulle til at indtage Kanaans land, så befalede Gud, at de skulle lade sig omskære på kroppen, idet deres forældre ikke havde gjort det. Hvis omskæring på kroppen ikke var så vigtig for Gud, så kunne Gud have nøjedes med at kalde folket til omvendelse (omskæring på hjertet)

Omskæring på kroppen er altså vigtig for Gud, fordi det er med til at markere tilhørsforholdet til det etniske folk, Israel, som han har udvalgt. Dog kunne man indvende, at det jo er lang tid siden, og det er anderledes i NT, hvor Paulus siger: *"Om man er omskåret eller ej, betyder ikke noget, men det gør lydighed mod Guds bud"* (1 Kor 7,19). Derfor er der vel god grund til udelukkende at forsvare omskæring af hjertet, som netop handler om lydighed mod Guds bud.

Først skal vi se, hvor i NT der står noget om omskæring af hjertet. Stefanus bruger udtrykkene "uomskåret på hjerte og øre" i hans tale til omskårne (ApG 7,51). Paulus taler om at være jøde i det indre og omskåret i hjertet i Rom 2,29. Det gør han også til jøder (Rom 2,17).

Pointen for både Stefanus og Paulus er, at man kan være omskåret i det ydre, men ikke i det indre. Paulus kommer ind på det i Rom 2,25-29, hvor han fastslår følgende:

- Omskæring på kroppen gavner, hvis du holder loven – Rom 2,25
- Overtræder du som omskåret (jøde) loven, så er du blevet som en uomskåret (hedning) – Rom 2,25
- Hvis en uomskåret (hedning) holder lovens forskrifter, skal han anses for en omskåret (jøde), selvom han ikke er det – Rom 2,26
- En uomskåret (hedning), som opfylder loven, skal dømmes den omskårne (jøden), som overtræder loven – Rom 2,27

Konklusionen er derfor ifølge Paulus i vers 28-29:

- Jøde er man ikke i det ydre, og omskæring er ikke det, som ses på kroppen
- Jøde er man i det indre, og omskåret er den, som er det i sit hjerte

Umiddelbart bekræfter det modstandernes argument mod omskæring, at vi udelukkende skal forsvare omskæring af hjertet. Paulus gør det tilsyneladende klart, at jøde er man ikke i det ydre, og omskæring er ikke det, som ses på kroppen.

Men betyder det så, at vi har Paulus' ord for at se bort fra omskæring på kroppen og udelukkende forsvare omskæring af hjertet? Nej, slet ikke! Kontekst og baggrund er nøglen til at forstå, hvorfor Paulus skriver, som han gør. Flere ting gør sig gældende:

- 1) Hvis Paulus gør omskæring på kroppen ubetydelig, så ville hans modstandere have ret i deres beskyldninger mod Paulus, at han skulle lære alle de jøder, der bor blandt hedningerne, frafald fra Moses ved at sige, at de ikke skal omskære deres børn og heller ikke leve efter jødisk skik (ApG 21,21). Men det afviser Paulus kategorisk (ApG 24,14).
- 2) Sammenhængen i Romerbrevet gør det klart, hvad Paulus taler om. Kapitel 1 handler om evangeliet som Guds kraft til frelse og menneskers uretfærdighed. Kap. 2,1-11 handler om, at Gud vil dømme enhver efter deres gerninger, og at han ikke gør forskel på nogen, hverken jøder eller græker (udtryk for hedninger). Kapitel 2,12-29 handler om, hvordan det så stiller henholdsvis hedninger og jøder i forhold til Guds lov. Her gør Paulus det meget tydeligt, at jøder ikke har nogen særstilling, for det handler for både hedninger og jøder grundlæggende om det, der er i hjertet, for det er hjertet, der driver gerningerne.
- 3) Afsnittet i 2,17-29 er specifikt henvendt til jøder og ikke hedninger (2,17). Menigheden bestod af både jøder og hedninger, men afsnittet har særlig adresse til jøder. Paulus' pointe kan illustreres ved to jøder, hvor den ene kun er omskåret på kroppen, mens den anden er omskåret både på kroppen og i hjertet. Hvem af disse to er en "rigtig" jøde? Svaret er ligetil: Det er den jøde, som både er omskåret i det ydre og i det indre. Hvis jøden kun er omskåret i det ydre, så er denne jøde ikke anderledes end hedninger i forhold til Guds lov. For Guds lov viser, at alle har syndet og mangler Guds herlighed. Derfor har både jøder og hedninger brug for Guds frelse, og den ydre omskæring gør ikke forskel på det.
- 4) Andre oversættelser kan også hjælpe på betydningen. I 92-udgaven står der i vers 28, at "jøde er man ikke i det ydre, og omskærelse er ikke det, som ses på kroppen". I Bibelen på hverdagsdansk står der: "Du har det ydre tegn på at være jøde, nemlig omskærelsen, men det er ikke nok til at gøre dig til en sand jøde." Den engelske NIV-udgave oversætter vers 28 således: "A person is not a Jew who is one only outwardly, nor is circumcision merely outward and physical. Andre oversættelser gør det altså tydeligt, at Paulus ikke taler imod omskæring på kroppen, men at der skal mere til end blot den ydre omskæring.

Hvis vi læser videre i kapitel 3, så bliver det endnu tydeligere, at Paulus fortsat omtaler jøder som et etnisk folk og den ydre omskæring som meget betydningsfuld. Paulus skriver følgende:

"Hvilket fortrin har jøden så, eller hvad gavner omskærelsen? Meget på alle måder! Først og fremmest, at de har fået Guds ord betroet. Hvad så, når nogle af dem var troløse? Vil deres troløshed så ophæve Guds trofasthed? Aldeles ikke!" (3,1-3)

Sammenhængen i Romerbrevets første kapitler handler tydeligvis om, at intet menneske står retfærdig overfor Gud – hverken jøder eller ikke-jøder. Gud er den retfærdige dommer, som vil straffe al

uretfærdighed med sin vrede. Og han gør ikke forskel på nogen. Både jøder og ikke-jøder har derfor desperat brug for evangeliet, som er Guds kraft til frelse. Alligevel slår Paulus det helt fast, at omskæringen stadig gavner på alle måder for jøder. Særligt fordi det jødiske folk har fået Guds ord betroet. At de som folk ikke var lydige mod Gud, ændrer ikke ved Guds trofasthed mod dem. Guds trofasthed mod det jødiske folk er et kæmpe tema blandt profeterne i GT og Paulus tager fat på det tema i kapitel 9-10, hvor han igen understreger, at Guds planer med Israel ikke slår fejl eller er ændret.

For at vende tilbage til argumentet om, at vi kristne udelukkende bør forsvare omskæring af hjertet, så er det slet ikke Paulus' hensigt. Tværtimod fastholder han, at den ydre omskæring stadig gavner jøder. Gud indstiftede den ydre omskæring. Han forlangte, at det jødiske folk skulle lade sig omskære, da de i ulydighed ikke havde gjort det. Paulus ændrer ikke på det. Tværtimod fastholder han omskæringens gavnlighed for jøder.

Udarbejdet af Morten Vartdal, bibelunderviser i [Ordet og Israel](#)

